Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

	Bac	Trung	Nam	Ai-lao	Cao-mien	Lao	Ngoai-quoc
Một năm. .	6$ 00	6$ 00	6$ 50	6$ 50	6$ 50	12$ 00	
Các làng và							
Các công-sở	7	8. 00	8. 00	8. 00	8. 00	0. 00	
Sáu tháng. .	3. 00	3. 50	3. 50	3. 25	3. 25	6. 50	6. 00
Ba tháng . .	1. 50	1. 75	1. 80	1. 60	1. 60	1. 65	3. 00
Một tháng. .	0. 50	0. 60	0. 650	0. 55	0. 55	0. 60	1. 00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur 61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique : TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

ANNONCES

Décomptées à raison de 2 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m 055 de large.

Une seule insertion. . . . 0$ 30 le cm/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$ 15 le cm/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$ 50 le cm/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Mừng các ông tân-khoa trường Cao-đẳng Sư-phạm

Trường Cao-đẳng Sư phạm năm nay thi tốt-nghiệp vừa xong; cả thảy có mười tám sinh-viên ứng thi mà trúng tuyển được mười người. Kể từ năm trường này có học-trò học trọn niên-hạn mà thi tốt-nghiệp là năm 1920, đến kỳ thi năm nay đã có bốn khóa thi rồi, các ông giáo-viên « Cao-đẳng » ở nước mình cũng đã được một số khá đông; quốc-dân ta đã được biết cái tại học của các ông và cái công-trình đào-tạo của nền giáo-dục Cao-đẳng Đông-pháp là thế nào rồi; con em trong nước nhà những kẻ theo đòi học tập ở các trường Thành-chung học,cũng đã được lĩnh-thụ cái ngôn giáo thân giáo của các ông khôn-ngoan mẫu nhiệm là thế nào rồi; đến năm nay thi số trúng tuyển so với các năm trước có phần lại ít hơn nhiều; mà phẩm cai gì ở đời hễ càng ít thì lại càng quí, theo cái lệ thường ấy thì các ông tân-khoa trường Cao-đẳng Sư-phạm năm nay, chúng ta có thể coi quí hơn trước, quốc-dân ta có thể kỳ-vọng cho các ông sẽ có cái tài học cao-hơn, nền Cao-đẳng giáo-dục Đông-pháp được có cái kết quả tốt hơn, mà con em trong nước nhà có thể mong cậy về các ông sẽ có cái ngôn giáo thân giáo giỏi hơn, làm khuôn mẫu cho lũ thiếu-niên hậu tiến sau này mày ra thành-tựu được to tát hơn. Ấy cái thâm-ý kỳ-giả viết bài này mừng các ông là vì một cái quan-niệm đối với các ông như thế.

Mừng các ông không phải mừng vì được công thành danh toại, mười năm đèn sách, một hội rồng mây, nợ bút nghiên trả sạch lâu-lâu, thang hiền-đạt bước lên thanh thản, lấy thế làm một sự thỏa thích nên mừng đâu; các ông đã tự-mệnh là một bậc thanh-niên anh-tuấn trong nước nhà, đã đem cái tài mất thông minh mà đặt mình vào trong học-giới; người ta vẫn thường nói bề học mông-mênh, không bờ không bến; các nhà học giả xưa nay không luận phương đông hay là phương tây cũng đều nghiên tinh đâm tứ, cúc cung tận tụy về cái chí nghiệp của mình cho đến trọn đời mà vẫn còn hiềm là cái bi-hiềm của tạo hóa chưa dò xét được ra, cái sự lý trong vũ trụ chưa phát minh được thấu. Cổ-nhân đã có câu: Học vấn thời sức mình còn thiếu; lại có câu: Càng học càng ngu; đã gọi là người học thì không phải như cái lối học khoa-cử là cái lối hủ bại nhất đã làm cho bao nhiêu người thông-minh tài tuấn trong nước ta xưa kia bị mai một lần hết, học-vấn thành ra mỗ-mãng, chí-khí thành ra phù thiển, sự nghiệp thành ra kém hèn, mà gây thành một cái xã hội không nhân-tài, không thực-học, nước nghèo dân yếu cho tới ngày nay; đã gọi là người học thì lúc nào mà không phải là lúc học, chỗ nào mà không phải là chỗ học, việc gì mà không phải là việc học, biết thế nào là sách đèn sạch nợ, biết bao giờ là nghiên bút thành công, tốt-nghiệp ở nhà trường, sao đã gọi là tốt nghiệp cả một đời được; đỗ đạnh bạt giải, theo cái lối học khoa-cử khi xưa thì lấy làm cái tạo phùng mãn ý rồi thật, nhưng theo cái lối đua-đuổi với người các nước tiên tiến trong cái thời-đại văn-minh này thì chưa kể là một sự thỏa thích nên mừng vậy.

Mừng các ông cũng không phải mừng vì được cái địa-vị tôn quí, cái lương bổng nhu hậu, cái danh giá cao-sang, lấy thế làm một sự vẻ vang sung sướng nên mừng đâu; các ông đã tự nhận là người học thức trong xã-hội, đã được quốc-dân duy trọng là một bậc thượng-lưu; bậc thượng-lưu phải có cái trách nhiệm xướng đạo cho quốc dân; người học-thức trong xã-hội tức là cái đầu óc có cái tai mắt của xã-hội. Cái đầu óc có tinh khôn thì xã-hội mới mong cứng-cáp, cái tai cái mắt có sáng-sủa thì xã-hội mới mong khai-minh; cái danh-dự chân-chính của người học-thức, bậc thượng-lưu, ở đời nào, ở nước nào cũng vậy, cũng cốt là tại cái chí cao-thượng, cái lòng thành-thực, cái kiến-thức thâm-viễn, cái học-lực uyên-súc, cái khí khái cương nghị, cái lực lượng kiên-nhẫn, cái công-phu cần-cù, nói tóm lại là có cái tư-cách xứng đáng làm một người tiên-giác tiên-tri, đem hết thực-lực thực tâm mà thực hành cái sự-nghiệp ái chủng vậy; mà nhất là người học thức, bậc thượng-lưu ở nước ta giữa vào cái thời-đại này, văn hóa cũ đã mất, văn-hóa mới chưa thành, thế-đạo nhân-tâm đương trôi giạt như chiếc bách giữa dòng, không biết lấy đâu là bờ bến; người thì bi-thảm,của thì kiệm, trăm nghề trăm nghiệp chẳng một cái gì là chẳng thua sút đười người; nhất bạn quốc-dân thì giáo-dục chưa phổ-cập, trí thức chưa khai thông, khác nào như một lũ xẩm dâm đầu nọ xọ đầu kia, còn cần phải có người tỉnh mắt roi cái ngọn đuốc quang-minh đi trước dợ cao cho khỏi sai đường lạc nẻo; phàm đã gọi là người tài mắt, kẻ đầu óc, có cái trách-nhiệm xướng đạo quốc-dân lại càng phải giữ cái chí cao-thượng, đốc cái thành-thực, cô làm sao cho có được cái kiến-thức thâm-viễn, cái học lực uyên-súc, cái khí khái cương-nghị, cái lực-lượng kiên-nhẫn, cái công-phu cần cù làm mới mong gánh nổi cái trách-nhiệm ấy, mà không đến nỗi đeo cái tiếng là đầu u, óc vẩn, tai điếc, mắt lòa; hàm cao, lộc-hậu, ăn sướng, mặc sang, đối với bọn bi-phu thì là cái hi vọng tối cao thật, nhưng đối với người độc-thư-quán-tử thì chưa kể là một sự vẻ-vang sung-sướng nên mừng vậy.

Các ông tân khoa về các ban học khác thì còn có thể thư lực về sự học sau khi ra trường được, vì học là học chuyên-nghiệp học tốt-nghiệp rồi chỉ phải ra sức về sự thực hành, mà làm chuyên nghiệp thì chỉ cốt cái nghiệp của mình cho tinh, cũng ít có cái trách-nhiệm xướng đạo quốc-dân nặng nề lắm; chứ như các ông tân khoa về ban học Sư-phạm thì cái « nghiệp học » là cái « nghiệp » chung thân của mình. Ở đời mỗi người có một cái « nghiệp », còn một chút hơi thờ cũng còn phải đeo cái « nghiệp » ấy vào mình; cái nghiệp học của con nhà học mình không khi nào nói được hai tiếng « tốt-nghiệp » vậy. Và lại cái trách-nhiệm xướng đạo quốc-dân của các nhà sư-phạm vẫn là nặng-nề hơn; cái vận-mệnh quốc dân sau này là ở lũ thiếu-niên, mà cái vận mệnh lũ thiếu-niên, thì tức là do trong tay mình gây-dựng nên hay hư,hay dở cũng tự như mình; cái thân mình là cái bản in để dập thành bao nhiêu kẻ phân công dịch sự trong xã-hội mai sau, chẳng là có quan hệ trọng đại lắm dư? Như thế thì còn khi nào mừng được hết nợ sách đèn, mà đền chuyện lợi đạt giàu sang cũng không bụng nào có mừng nhỏ-mọn thế.

Mừng các ông là mừng các ông có cái tài học cao hơn, các ông sẽ có cái ngôn-giáo thân giáo tốt hơn cho bọn con em trong nước, các ông sẽ trở nên những nhà học-vấn trong cái thế giới văn-minh này, những người tài mắt đầu óc đích đáng trong cái xã hội Việt Nam ta. Đó là mấy lời thành-thực kỳ-giả xin hiến các ông trên mảnh giấy báo này, mong các ông sẽ vui lòng mà thu-nhận cho hơn là những đôi liễn khảm, những bức trướng thêu mừng tân-khoa một cách hoa hòe rực-rỡ vậy.

T.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 12 Juin 1923

Mê-day đồ vỡ cuộc đấu xảo Marseille

Nguyên-lão nghị việc đã ưng chuẩn bản dự-thảo về việc ban mê-day đồ trong cuộc đấu-xảo thuộc-địa Marseille.

Việc trong bọt trú bình

Ở Dortmund có người Đức khêu sự với người Pháp, người Pháp bèn bò-hiệu trước, rồi mới bắn súng. Sáu người Đức chết và ba người bị thương.

Nước Anh đối với việc bồi-thường

Tòa nội-các nước Anh đương xét bản tối-văn của quan Poincaré về cái vấn-đề bồi-khoản. Hiện chưa quyết nghị ra làm sao cả.

Paris, ngày 13 Juin 1923

Việc đảng Đại-đồng ở Pháp

Tòa Thẩm phán đã xét cho MM. Crachin, Hoelle, chúng người đảng Đại-đồng được vô can.

Việc trong bọt trú bình

Tin Mayence. — Một kỹ-sư Đức bị bắt được cầm quả nổ để hầy hoại dụng-cụ đã bị kết án xử tử.

Tin Recklinghausen. — Hiện đã có lệnh cấm ra đêm, mà một người Đức không tuân lệnh cứ đi, thì linh gác nước Pháp đã bắn chết.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 13 Mai 1923

Lễ cất đám ông Pierre Loti

Hội-đồng các quan thượng-thư quyết nghĩ rằng nhà-nước sẽ chịu phí tổn lễ cất đám ông Pierre Loti. Quan Học-bộ thượng-thư sẽ đại-diện chánh-phủ. Linh-cữu sẽ đặt trên một chiếc phóng-ngư-lôi-hạm mà rước từ Rochefort đến Oléron.

Việc trong bọt trú bình

Một người lính gác của Ruhr bị giết ở Recklinghausen.

Viên xã-trưởng và viên chánh cảnh-sát ở Dortmund bị bắt làm tin cho đến khi nào tìm thấy kẻ hành-thích hai viên hộ sĩ-quan Pháp ngày thứ bảy mới rồi mới sẽ được tha.

Tại đường từ Cologne đến Krakerchen có xảy ra nhiều việc hãy-hoại dụng cụ, trong khi một cái toa máy đi qua có một quả bom nổ, làm đứt mấy thước đường sắt. Chỗ đường từ Duisbourg đến Dusseldorf cũng có một quả bom nổ, làm hỏng mất một quãng đường.

Có người cắt mất đường giây thép ở gần Mohne-sur-Ruhr.

Cuộc hội-nghị giảng hòa Đông-âu

Các phái-bộ Đồng-minh đương xét việc duy trì các nhượng-địa quyền cũ của ngoại-quốc tại nước Tsổ và sự ấn định lại các bản hợp-đồng cũ cho thích hợp với cái hiện tình kinh-tế ngày nay, và đặt một hội-đồng có một nhà giám-sát nước Tsổ và một nhà giám-đốc ngoại quốc để ấn-định các bản hợp đồng ấy. Việc chánh phải bộ nước Tsổ có nói vẫn ấy sẽ nội ý-kiến bản chánh-phủ về việc ấy.

Việc nước Bảo

Chánh phủ mới nước Bảo có tuyên bố rằng chánh-phủ ấy sẽ lòng chân-thành thực-hành tờ hòa-nghị, và kinh-trọng liệt cường đối-ngoại.

Việc người ngoại quốc bị bắt cóc ở Trung-hoa

Nhà báo *Le Temps* có tiếp được điện tin nói rằng những người ngoại quốc bị bắt cóc ở Trung-hoa nay mai sẽ được tha.

Việc nước Đan-mạch

Ngày 15 Juin này là ngày Hội cờ của nước Đan mạch. Nhân dịp ấy ở Loegumkloster sẽ làm lễ khánh-thành một cái kỷ-niệm-đài đặt trong một cái nghĩa-địa có chôn hài-cốt binh sĩ Pháp Bỉ, Nga chết trong khi bị giữ ở đất ấy là nơi trước kia cầm người Đức. Các quan đại-sứ nước Pháp, nước Bỉ cũng các quan binh sẽ đến dự lễ.

Cavite, ngày 11 Juin 1923

Hoa-kỳ với Trung hoa

Tin New-York. Hội-đồng các viên số vấn thương-mại coi về bọt Viễn-đông đã bàn việc giáp cho chánh-phủ Trung-hoa vay 150 triệu để thanh toán các số tiền của Trung-hoa nợ mà không chưa giả được. Các khoản bồi-thường về trái-khoán ấy hiện nay xét ra không đủ chắc chắn.

Cái nữ quyền ở nước Anh

Tin Londres. — Hạ nghị-viện nước Anh đã định phiếu ưng chuẩn bản luật cho đàn-ông đàn-bà cũng được việc lẽ giống nhau mà ích-lợi, như vậy thì về việc ly-dị đàn ông đàn bà được bình quyền.

Cuộc Hội-nghị giảng hòa Đông-âu

Tin Lausanne. — Cái vấn-đề trái khoán hiện nay đương lúc rất là khó-khăn. Các phái bộ đồng minh đã nhận được mệnh lệnh phải giữ một cái thái-độ cương-nghị mà phái-bộ nước Tsổ cũng nhận được mệnh-lệnh của bản chánh phủ như thế. Chiều hôm qua, người ta có ý lo rằng cuộc hội-nghị hòng mất, vì phái-bộ nước Tsổ thì xin hoãn trái khoán hằng chỉ tệ, mà cứ như các điều khoản trong tối-đơn thì nói rằng người có trái đơn có quyền đòi lợi tức bằng tiền-tệ nào cũng được.

Nước Anh với Hoa-kỳ

Tin New York. — M. George M. Wickersham, ở Âu-châu về có nói: dư-luận nước Anh rất là oán hận nước Hoa-kỳ. Công chúng nước Anh không bằng lòng về việc nước Hoa kỳ với vàng đòi trái-khoán về việc chiến-tranh, mà không giúp Âu-châu nữa.

Người Anh lại còn oán về việc nước Hoa-kỳ đặt điều-lệ khó khăn cho các tàu buôn, và cho các nhà đến du-lịch ở Hoa-kỳ.

Cái cầu treo lớn nhất thế-giới

Nay mai người Hoa-kỳ sẽ đặt một cái cầu treo ở phía bắc thành New York, tại Peekskill, trên sông Hudson, giải nhất các cầu treo trên thế-giới ngày nay.

Cầu ấy dài 777 thước, các chỏi cao lên 116 thước. Làm cầu ấy phải dùng độ 12.552 tấn thép.

Cầu ấy rộng ngang 13 thước, 4 cái xe ô-tô có thể đi xông với nhau. Cầu ấy đương xong, thì trong một giờ, 5.000 cái xe có thể đi lại trên sông Hudson được. Người Hoa-kỳ làm cái cầu rộng thế cũng phải vì những ngày chủ-nhật và thứ bảy xe ô-tô đi lại ở miền gần thành New-York kể còn hơn cả số 5000 cái.

Tin Trung-hoa

Ngày 2 Juin 1923

Việc thổ-phỉ ở Lâm-thành

Đêm vừa rồi Trương-thiệu-Tăng vào yết kiến Lê-nguyên-Hồng để xin bị lệnh phái 3 ngàn tinh-binh đến Lâm-thành, để nghiêm-tiễu bọn thổ-phỉ. Nhưng Lê còn do-dự chưa quyết.

Tin Điền-trung-Ngọc

Điền-trung-Ngọc thịnh-xung rằng bọn thổ-phỉ ở Lâm-thành có chỉnh trị tào-dụng là cốt để nhẹ bớt cái lỗi của mình.

Tin Lâm thành

Có tin ở Lâm-thành rằng bọn thổ-phỉ đã đem những người Trung-quốc và ngoại-quốc bị bắt,đâu đáng thăng trói mà giải đến ngoài nói Bảo-đốc.

Tin Tôn-mỹ-Dao

Phi-thả là Tôn-mỹ-Dao yêu-cầu chính-phủ thu-hồi tâm-sự, lại đòi có 6 nước ngoài làm bảo-chứng, để giữ cho sau này được an-toàn.

Tờ chức đảng-phái

Trương-hàn-Nghiêm, Trương diệu-Tăng cùng Vương-đục-Chi liên hợp với nhau, định tổ-chức một đảng phái lớn.

Tin Ngô-bội-Phu

Ngô bội-Phu điện cho tổng-chính-bộ nói quân-phí khẩn-cấp, giục Trương-anh-Hoa nên y nước vát-khoản. Có tin dích-xác rằng Trương anh-Hoa không dám nhận chức Tài chính tổng-trưởng.

Kiến-quốc-quân

Có tin rằng Tôn-mỹ-Dao tự xưng là Kiến-quốc-quân, kể những tội ác của quân-phiệt, tự nhận cái trách-nhiệm cứu-tế sự khổ-thống cho bình dân.

Ngày 4 Juin 1923

Hương-cảng đặc-điện

Quân Hòa-thong-Trí tiến đánh Hắc-lộc-phong. Liêu-quân 3 lần chiếm được Bắc-lộ. Tôn đại-nguyên-soái hạ lệnh cách chức Ôn-tạ-Đức, Tây-giang hạm-đội đã chuyển sang Đông-giang để trợ-chiến.

Tuyển-cử tổng-thống

Thiên-tân-phái cũng bọn nghị-viên kết-liên với nhau, định trong một tháng thì giải-quyết xong cái vấn-đề tuyển-cử tổng-thống.

Tin Đường-kế-Nghiêu

Đường-kế-Nghiêu đã điện cho Lê-nguyên-Hồng xin cố vấn-lưu Trương-thiệu-Tăng.

Một cuộc thám-hiểm

Có tin rằng ngày 20 Juin này thì trung-úy Amundsen sẽ cưỡi tàu bay từ Wainwright, Alaska đi thám hiểm Bắc-cực, và sẽ đi đến Spitzberg. Cuộc bay ấy tính mất độ 22 giờ. Sẽ có một chiếc tàu tuần-dương và hai cái thủy-phi cơ đi hộ-vệ. Tuần-dương hạm sẽ đi đến miền có băng ở phía bắc Spitzberg, và các thủy-phi-cơ thì đi đến tận bắc-cực để đợi trung-úy Amundsen, và để hộ-vệ trung-úy trở về, hoặc có việc khó-khăn thì sẽ giúp đỡ.

LỜI ĐÀN BÀ

Trăm nết thảo làm đầu

Cách-ngôn tây có câu rằng: « người mà không thảo với cha mẹ mình, dẫu bất lòng ở với người khác cũng là vô ích ».

Sách Nho có câu: « bất kỉ kỳ thân, chi ái tha nhân, vị chi hoặc dư ». Coi như thế thì đủ biết sự giáo-dục Đông Tây cũng đều một ý nghĩa nết thảy. sao cận-lai cái phong trào tân-tiến, những người được nhiều thân học mới lại có hạng rẻ rúng trong cảnh gia-đình, thua nhọ-mộ kém trước, đạo thì-phụng thuở xưa, dân ông nghe vợ, đàn bà nghe chồng, coi biết bằng tình với bạo suốt đời, mà coi rẻ cái công đức của người sinh-thành, là cớ làm sao?

Ôi! con mà đối với con mẹ không những biết nuôi mà phải biết kính, vì nuôi mà không kính, cũng chẳng khác gì nuôi giống loài vật vậy. Cây có gốc, nước có nguồn, con người sinh ra nhờ có cha mẹ, nâng niu nỗi nỗi mới được lớn khôn, mà rộng, tục ngữ có câu: « Bể cậy cha, gia cậy con », nếu đạo làm con mà không đền công ơn cha dục tất phải nên trông mong vào lúc già yếu của người.

Phàm người già cả, tính thường hay lẫn lộn trẻ nải, vì đã trải nhiều sự đời khó nhọc, vì con mà kinh doanh sự-nghiệp, sao cho khỏi lúc đầy tức vơi, khi mưa khi nắng, tuổi càng cao, sức lực càng mòn, người lạnh cái chí khí hăng hái khi xưa, trẻ con thấy thế lấy làm khá-khi rằng, cái già lẩy nó có chưa sai bao giờ, đáp lại mình phải cái cảnh ngộ như thế, phỏng mình có cam tâm con mình xử ngược với mình không. Tự mình lại đem thất hiếu cùng cha mẹ phương-chi, nghĩ-ra ở đời đối với nước, đối với người đều cần sự trung-tín làm đầu, mà phi nghĩa, kẻ có lòng thảo thuận, thời làm sao giữ vẹn trung tín cho nổi.

Người cha mẹ hiền lành, con thảo đã đành, dẫu cha mẹ dữ tợn là đạo làm con cũng chẳng khác chẳng trách, mới là phải chữ. Ngày xưa ông Cổ-Tẩu, ở với con là vua Thuấn, đêm ngày ghét bỏ, chỉ muốn giết đi cho rảnh, khi sai đào giếng, lại lấp giếng ngay, khi sai lên cây rồi đốt đi, lại cất thang đi khiến cho vua Thuấn phải đói phải khát mà chết, thế mà khi vua Thuấn thoát khỏi mấy cơn nguy-hiểm, không lòi oán trách, một lòng yên mến, sau trước không đổi, sắc xanh ghi chép, tiếng rạng nghìn thu, hưởng hết trong thế-gian cũng không có mấy người làm con như ông Cổ-Tẩu, đó là chẳng qua muốn ngăn mối thấy một mà thôi. Vậy thời đạo làm con, cũng không khó gì mà ở không đặng.

Sinh thân người đàn bà không thảo với cha mẹ mình, mà cứ cho thảo với cha mẹ chồng thời cũng khó lắm thay.

Đam-Phương nữ sử, Hải.

ĐƯỜNG HÀNG-KHÔNG
TỪ ANH ĐẾN TRUNG-HOA

Nhà thám hiểm Stefanson đã tới Londres để bày tỏ cùng chánh-phủ Anh cái ý-kiến về cái chánh sách trong miền Bắc băng-dương. Nhà điện báo Reuter có hỏi ý-kiến, thì ông nói nay mai thực bắt đầu một kỷ nguyên mới cho các miền về Bắc-băng-dương, vì đàng tàu bay đi qua được các miền ấy thì đường đi từ nước Anh đến Trung-hoa sẽ tiện hơn được nhiều lắm.

Chuyện kỳ khôi

Lưỡng quốc hàn-lâm

Các nhà đọc báo quốc-văn có được đọc một câu cải-chính kỳ khôi như sau này :

« Trong thiệp-danh của ông «lưỡng quốc hàn lâm » nhà tôi gởi đi độ trước có chữ académie (hàn-lâm Tây) viết thừa một chữ c thành ra accadémie. Cái phốt (faute) đó thật ở như tôi, chứ không phải tại ông Hàn nơ nhà tôi. Vậy ngài nào đã nhận được danh thiếp ấy thì xin cải-chính lại làm một c cho đúng mẹo ».

Số là ông hàn Trụi ít lâu nay ở trong làng đã nổi tiếng là giỏi chữ tây vì đã hàn ta, ông lại mới được hàn Tây. Lời chỉ nghị câu chuyện chữ hàn ấy đến tai bà hàn, nên bà lo thiên-hạ cười rằng đã là ông hàn Tây mà lại có chuỗi, không viết nổi một chữ hàn Tây cho nên bà tự nhận lấy cái lỗi để bảo toàn cho chồng được trọn chữ hàn vậy.

Hiền-Vi.

Phát phần thưởng

Tại Thanh-trì (Hà-đông)

Ngày 10 Juin, trường sở-tại huyện Thanh trì phát phần thưởng cho học-trò. Có quan huyện chủ tọa, trường học bài-trí rất long-trọng ngoài cửa làm một cái rạp, căng toàn bằng cờ đỏ, các cột bó toàn bằng cây lau hai bên đường đi vào nhà trường cắm cờ ngũ sắc. Hồi hai giờ chiều, quan huyện, quan bang-tá cùng các thân hào trong hạt đến dự đông lắm.

Bắt đầu, quan huyện đọc bài diễn-thuyết, nói sự học ích lợi thế nào và khuyến-khích các kỳ hào chánh phó hương-hội nên lưu tâm đến việc học.

Đoạn rồi đến bài *đít-cua* ông chưởng giáo. Xong rồi đốt pháo, thổi kèn, và xướng danh phát thưởng.

Tại Xuân-đàm (Bắc giang)

Ngày 10 Juin, nhà trường Xuân-đàm trần-thiết lịch-sự để phát phần thưởng cho học-trò.

Hồi 7 giờ rưỡi, học trò xếp hàng, vừa reo vừa hát bài sau này :

Học-giới cải-lương, ngày nay học-giới cải-lương, thì treo giải nhất chi nhường cho ai? Đèn sách giùi mài, cố công đèn sách giùi mài, anh em ta cũng (ta cũng) treo đời một phen, lấy một tiếng khen, đưa nhau lấy một tiếng khen trên đời. — Thưởng kẻ anh tài, giải nay thưởng kẻ anh-tài, đố ai giật được là người (là người) tài hoa. Mà cũng tại ta, có giời mà cũng tại ta, học tài thì phận ai hòa biết ai. Kể biết mấy mươi, công trình kể biết mấy mươi, anh em ta quyết tranh khôi chẳng nhường. Bia đá bảng vàng, nghìn thu bia đá bảng vàng, chữ trung chữ hiếu đôi đường vẹn đôi. Ai ơi, ơi hỡi ai ơi!!

Hồi 8 giờ, các thân-hào kỳ-dịch và các phụ huynh học trò đến đông đủ cả. Trước khi phát phần thưởng, ông chưởng giáo có đọc bài chúc từ.

Tại Phủ-từ sơn (Bắc-ninh)

Hôm 10 Juin vừa rồi, trường Từ-sơn đã làm lễ phát thưởng cho học-sinh nam nữ tại phủ lỵ. Vì mấy hôm trước mưa, sân trường ướt ẩm, nên hôm ấy làm lễ phát thưởng tại nhà công-đường bên phủ. Từ sáng sớm dân xã đã đem cờ cắm trước cửa trường và con đường vào phủ. Nhà trường thì treo đèn xếp và cắm cờ tam tài của học trò làm coi rất trọng thể.

Đúng 3 giờ rưỡi chiều, các quan các thân-hào tề tựu : Quan phủ làm tọa chủ. Dự lễ có quan Trợ, các nhà viên, cụ Đạo Cẩm-giàng, cụ Phó-bảng Tam-sơn, ông sếp-ga Từ sơn, các ông giáo Bắc-ninh và Đáp cầu, các hàng chánh phó tổng, chánh phó lý, các ông chánh phó hương hội cải-lương và phụ-huynh học-trò. Lại có phường-nhạc của cụ Đạo đưa xuống giúp việc.

Khi các quan, các viên chức tựu vị rồi, phường nhạc cử khúc Allobroges và khúc Marseillaise để chào mừng, pháo nổ liên thanh. Dứt tiếng nhạc và tiếng pháo thì ông Nguyễn-Lynh là chưởng-giáo trường ấy đứng lên nói cảm ơn.

Rồi có một cậu học trò thay mặt anh em bạn học đọc mấy lời bằng quốc âm để chúc tụng, tiếc rằng bản báo không đủ chỗ đăng hết được.

Kế đến ông Đinh-tú-Lâm, giáo học Bắc-ninh, ông Vũ-Bích giáo học Đáp cầu, mỗi ông đứng dạy phủ dụ học-trò một vài lời.

Trong đám phụ huynh học trò thì ông Tạ-đức-Khải cũng đọc mấy câu đại khái nói cảm ơn quan phủ và quan trợ chịu phí tổn để tổ chức việc học cho nhân dân, lại cảm ơn ông giáo chẳng quản khó nhọc, không ngại thiệt thòi, hết lòng dìu dắt con em lên đường văn-minh tiến bộ thực là một nhà sư phạm hết nghĩa-vụ.

Mỗi lần đọc diễn văn xong thì cử tọa vỗ tay và phường nhạc đánh những khúc êm đềm vui vẻ.

Sau bắt đầu phát thưởng cho học trò con gái trước, rồi mới đến con trai. Năm nay học sinh ai cũng được thưởng cả, chỉ khác nhau nhiều ít mà thôi, phát thưởng xong, các quan các viên chức cùng học-trò có ngồi ảnh để làm kỷ-niệm.

Ông chưởng giáo có đặt tiệc sâm-banh và bia để thết các quan, hết thảy các ông đến dự lễ cùng phụ-huynh học-trò tại trường học.

Quan phủ lại mời các quan cùng các thân-hào sang ăn cơm tại dinh ngài mãi đến 7 giờ tối mới giải tán.

Tin Nam-kỳ

Việc bầu-cử hội-viên thành phố

Có tin rằng cứ như tờ tư của quan Thống-đốc thì quan Toàn-quyền Baudoin đã định gia hạn cho Hội đồng ủy-viên thành-phố Saigon thêm một năm nữa. Quan Toàn-quyền đã đệ bản dự-thảo tờ chỉ dụ gia hạn ấy về Bộ để xin quan Giám-quốc phê chuẩn.

Nghe đâu cái kỳ hạn gia thêm ấy là để đợi cho hai thành phố Saigon và Chợ-lớn hỗn hợp làm một rồi mới bầu một hội-đồng chung cho cả hai nơi. Hội đồng mới sẽ có mười hai ông hội viên Pháp, bốn ông hội-viên Nam, hai ông đại biểu thương-mại của người Pháp tại Chợ-lớn được quyền nghị-luận và hai ông đại-biểu thương-mại người Trung-hoa chỉ có quyền tư-vấn mà thôi.

Việc cướp tại Cà-mâu

Một bọn gian-phi chừng ba mươi đứa có súng tay, phá cổng vô nhà một người điền chủ rất giàu tại Cà-mâu. Tới nơi chúng liền lấy búa phá tủ sắt, vơ vét hết tiền bạc và những đồ bảo vật.

Cướp dữ thiệt

Lại đêm hôm mồng 10, hồi ba giờ sáng, một viên thanh tra mật-thám Tây cùng với mấy người lính tới vây một nhà kia bị cướp phá. Bọn cướp thấy động, liền bắn ra, bên lính mật-thám cũng bắn lại thì bọn cướp chạy trốn, nhưng đến dần một làng gần đó thì bốn đứa bị bắt. Lại bắt được ba khẩu súng dài, hai khẩu súng lục và hơn trăm viên đạn. Một người mật-thám An-nam là M. Thiện bị đạn ở đầu.

Nhật-bản với Trung-hoa

(Cavite ngày 12 Juin)

Ở Tokio có tin đến rồi rằng Nhật-bản không đáp lại bức thư của Trung-hoa về việc đã xảy ra ở tỉnh Thượng-hải, song Nhật có cử thêm bốn chiếc ngư phong ngư lôi đến trợ lực cho đội tuần-dương hạm đóng ở cửa sông Dương-tử. Chánh-phủ Nhật-bản công bố rằng Chánh-phủ ấy quyết chí bảo hộ tính mệnh và tài-sản của người Nhật tại Trung-hoa.

MỘT TRƯỜNG HỌC DẠY NGHỀ LÀM BÁO

(Cavite, ngày 12 Juin 1923)

Tại Cao-đẳng học đường Trung-hoa ở Bắc-kinh sẽ đặt thêm một trường dạy nghề làm báo. Các nhà tổ-chức việc ấy định tiêu là 500. 000 đồng và định đến năm 1924 này thì khánh thành trường học. Sẽ có ba vị giáo-sư chuyên dạy ở trường ấy : Hai vị giáo-sư Hoa-kỳ, có kinh nghiệm về nghề làm báo, và một người làm báo Trung-hoa.

Quan Tổng-thống Lê-nguyên-Hồng

(Cavite ngày 12 Juin 1923)

Có tin rằng đảng binh-quyền cố vận động cho Lê nguyên-Hồng phải từ chức, nhưng ông có nói : quan thủ-tướng cùng các quan thượng-thư khác là vì mấy nhà binh-quyền vận động nên đã từ chức, chứ như tôi thì quyết chí lưu lại, cho đến khi nghị-viện cử được người thế chức tôi mới chịu lui về, nếu nay tôi vội từ chức thì bọn binh-quyền lại đem người đảng họ lên cầm quyền-chính.

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 14 Juin 1923, giá bạc ở kho Nhà nước định là 8 f.10

Thị-giá quốc-trái. — *Ngày 14 Juin 1923* : 3 %. 57.85 — 4 %. 1918 61,86 — 5 %. 1915-1916 74,80 — 5 % 1920 88 25. — 6 %. 1920 86 72.

Tin tàu. — Tàu *Aurigny* tới Hải-phòng ngày 14 Juin 1923 hồi 15 giờ

Cụ thượng Cao tạ thế. — Bản-quán mới tiếp được tin buồn rằng cụ Phụ-chính đại-thần, Thái-tử thiếu bảo, Đông-các đại học sĩ, Quản lĩnh Học-bộ thượng thư, Quốc-sử quán tổng-tài, kiêm quản quốc-tử giám, An xuân tử, trí sĩ, thưởng thụ tứ hạng danh ngọc Bắc-đẩu bội tinh, Long-cương Cao tướng-công thọ chung hôm 21 tháng tư ta vừa rồi tại quê quán ở Phủ-diễn (Nghệ-an), đến ngày 17 tháng năm ta sẽ làm lễ cất đám.

Tướng-công năm nay hưởng thọ 81 tuổi. Ngài là bậc nguyên-thần thạc-phụ, có đức vọng thanh danh khắp các nhà-sĩ trong Trung Bắc lưỡng kỳ đều suy tôn là một vị Thái-Đẩu Nhị Nùng Lô Tẩn nước non kia từng ẩn dấu thơm, đức chính-nhân-thanh, còn truyền bia miệng. Đến nay nghe tin tướng-công tạ thế, lòng người ai chẳng nhớ thương.

Ôi, Hoàng-sơn giăng tỏ tôn-tượng còn ngồi. Hồng-lĩnh mây mờ, vân tinh bỗng lặn, chạnh lòng kim tích, khiến người hạt lệ đầy vơi. Nhân dịp buồn rầu này bản quán xin có lời kính viếng Cụ lớn và chia buồn với quan Hiệp-tá Cao xuân-Tiễu, quan Viên-ngoại Cao-xuân-Xang và quí quyến.

Tin đường sá. — Đường Láng-mọc, Chợ-phong, Bồ-hạ đã giao thông được cả.

Thư tín sang Pháp. — Phủ Toàn-quyền đã sửa soạn mọi cách để các bưu kiện (colis-postaux) gửi sang Pháp mà không tải đi tàu *Cordillière* được thì sẽ đem cả xuống tàu *Aurigny* của hãng *Chargeurs Réunis*, tàu nay tới Marseille độ ba bốn hôm sau tàu *Cordillière*.

Sau nữa theo như thể lệ đã định thì tàu *Odessa* đến Saigon sẽ tải cả thư từ gởi ở tàu *Porthos*.

XIN NHỚ

Từ chiều hôm nay ; thứ tư là một ngày đại-hội, tại rạp Palace sẽ bắt đầu chiếu phim chuyện người con gái xứ Basque tên là GACHUCHA.

Trong các vai đóng trò có PAOLI là một tay đô-vật giỏi, và CHIQUITO de CAMBO là một tay tài ném quả bóng.

Cô PAULETTE RAY thì đóng vai GACHUCHA rất khéo.

Lại có hai hồi rất thú về phim LE ROI DU CIRQUE.

Âm nhạc rất hay.

Lời ngỏ cùng các ông bà muốn giúp việc đóng cinéma Kim-Vân Kiều. — Từ hôm qua đến giờ, đã nhiều ông bà lại đăng nhà hội *Indochine Film*, nhưng ở đây hơi chật chỗ tiếp khách, không được tiện lắm. Ông *Famechon* quản-lý Hội cũng đã định mời các ông bà ấy đến chiều thứ hai 18 Juin đúng 6 giờ, thì họp tại bản-quán, nhưng xét ra bản-quán cũng không được rộng chỗ lắm. Vậy xin các ngài đến chiều thứ hai đúng 6 giờ đến tại nhà uống rượu Hội *Khai-trí tiến-đức*, trước nữa để ông kỹ-sư, quản-lý Hội Indochine Film, ông *Thierry* và chúng tôi được tiếp, và cùng với các ông bàn về việc chia các vai và các công việc sau để ông *Thierry* đọc qua cho chúng ta nghe tập thảo *Scénario* của ông đã dự soạn, đặng xem có chỗ nào không được hợp với nghĩa sách thì chúng ta cùng giúp ông phủ chính lại.

Việc cậu Nguyễn-Hợi bị nạn tại Pháp. — Trong một số báo đầu tháng trước, bản-báo đã đăng tin cậu Nguyễn-Hợi là lệnh lang quan Thượng Bắc tạ thế tại thành Toulon bên Pháp là nơi cậu đang theo học. Cứ như thư-tín ở bên Pháp vừa sang kỳ tàu mới rồi thì cậu vì gặp phải cái nạn mà tạ thế. Nguyên là một bữa cậu đang đứng ngoài sân nhà trường thì bị mấy hòn đá to nặng tới 50 cân ở cái thành quách phía đông thành Toulon đương phá mà bắn văng phải mình. Thành quách ấy phá bằng cốt-min, chẳng để thuốc nổ sớm quá, cho nên đá lở ra bắn tứ tung mạnh lắm.

Trong khi cậu theo học thì quan Thượng Bắc có nhờ quan Nguyên-soái Noguès ngày trước làm chưởng-binh tại Bắc-ninh trông nom cho cậu. Dân thành Toulon thấy người Việt-Nam sang du học tại Pháp mà bị nạn như vậy thì lấy làm thương-xót lắm.

Phòng khám bệnh

của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Điếu nhà hỏa (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.

Ngày nào cũng khám bệnh từ 10 giờ sáng đến 12 giờ trưa, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng nuôi người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.

C 2662

Kỳ thi bằng Sơ-học Pháp-Việt. — Kỳ thi bằng Sơ-học Pháp Việt tại Hanoi mới xong được khu thứ hai là khu các trường tư-thục thi tại trường Lò đúc.

Cả thảy 62 người vào vấn-đáp thì có một người đi vắng, còn thì đỗ cả. Danh sách các cô các cậu trúng tuyển đăng như sau này :

MM. Ng-tiến-Lãng, Ng-phúc-Lộc, Trần-v-Tâm, Ng đình-Lương, Phạm-hữu-Hưng, Lê đình-Yến, Ng hữu-Văn Vũ-nguyên-Bác, Ng-như-Bình, Tô-ngọc Vân, Melle Trần-thị Bích, MM. Cao xuân-Thụy, Ngô-v-Bình, Trịnh-văn-Sướng, Trần-ngọc-Diệp, Ng-đình-Cảnh, Vũ-huy Cảnh, Ng-đình-Diệp, Ng-trí-Chính, Trần-v-Chức, Ng-v-Đại, (Joseph) Đỗ-tất-Đạt, Trần-Hiển, Ng-v Đường, Vũ đức-Giục, Phạm-vũ-Hiển, Phạm trí-Hiếu, Ng-đình Huỳnh Lê-Kềm, Phạm v-Kim, Ng đình-Kỳ, Ng trọng-Khả, Phạm-trần-Lập, Phạm-v-Lễ, Trần v-Mẫn, Ngô v-Mùi dit Minh, Ng bá-Ngọc, Phạm-huy-Ngọc, Hoàng-v-Ngôn, Phạm-công-Nhạ, Ng-v Nhân, Lê-Phổ, Ngô-thế-Phúc, Hồ-như-Phúc, Hoàng-đình Phọng, Ng-tiến Phương, Ng-đình-Quất, Trương-xuân-Quí, Lê văn-Quí, Ng-v-Tào, Nguyễn-đại-Tiến, Vũ-duy Tiến, Vũ-sỹ-Tiến, Ng-văn-Tình, Ng-v-Trư, Hoàng-văn-Thanh, Bùi-huy-Thêm, Ng-bá-Thiêm, Hoàng-văn-Viên.

Còn khu thứ nhất là học trò các trường công thi chiều hôm nay mới chấm xong các bài thi viết.

Thi lục-sự tại các tòa án đệ nhị cấp. — Sáng hôm nay tại trường Nữ-học phố Hàm-long đã mở kỳ thi lục-sự cho các tòa Nam-án đệ nhị cấp ở Bắc-kỳ, cả thảy có 69 người ứng thí.

Đầu bài thứ nhất như sau này :

Le nommé Nguyễn-văn-Trinh a prêté devant plusieurs témoins une somme de mille piastres au nommé Phạm-văn-Nho. Ce prêt a été constaté sous forme d'une reconnaissance de dette écrite, datée et signée en caractères par Phạm văn Nho. A l'échéance ce dernier nie sa dette. Indiquer toutes les phases du procès civil que le créancier Nguyễn-văn-Trinh intentera à Phạm-văn-Nho pour le contraindre à payer.

Bài thứ hai :

Huit individus armés de bâtons et de coupe-coupe arrivent une nuit à la fin de la 2e veille au village de Bạch-vũ dépendant du huyện de Đông-sơn (siège d'un tribunal de 1er degré) province de Hải-dương, enfoncent la porte de la maison du nommé Nguyễn-văn-Thi blessant sa femme et son fils à coup de coupe-coupe, emportent plusieurs vêtements en soie et en coton, des brûle-parfums et plusieurs autres objets en cuivre, deux colliers, huit bracelets en or et 160 piastres en billets de banque et prennent la fuite sans être reconnus.

Deux jours après, trois des voleurs sont arrêtés sur la dénonciation d'individus trouvés en flagrant délit de recel des objets volés. Quelles sont les autorités judiciaires chargées de la recherche, de la poursuite et de l'instruction de ce crime? Quelles juridictions sont compétentes pour en juger les auteurs? Indiquer les phases de la procédure et les peines applicables aux voleurs et aux receleurs.

Sở hưu bổng đối với cuộc công-thải. — Sở hưu-bổng của các viên chức tòng sự tại các sở nhà-nước ở Đông-pháp, kể từ ngày 1er Mai 1923 trở đi được phép dùng hết những số tiền còn dư để mua các trái-phiếu Đông pháp năm 1922.

Một cuộc Hòa-nhạc. — Hội Nhã-hoa ta mới thêm được một ban Nhạc-tàu, chúng tôi định đến thứ bảy 16 Juin này hồi 5 giờ tối sẽ mở một cuộc hòa-nhạc đủ các thứ đàn, lại gọi cả con hát Ta và Tàu nữa, họp tại nhà Công-quán của hội Công-thương đồng-nghiệp cho mượn, ở phố hàng Bông số nhà 58.

Vậy hôm đó xin mời các hội-viên cả hai ban đúng giờ lại dự cuộc cho vui và để cùng anh em tỏ tình thân ái.

Hội Nhã-hoa kính mời.

Việc hai cô ả trầm mình ở hồ Hoàn kiếm. — Về việc ấy bản-quán có tiếp được bài sau này nói rõ hơn, vậy xin cứ nguyên-văn đăng báo :

Tôi có xem báo T. B. T. V. số 1867 về việc trầm mình ở hồ Hoàn kiếm mà quý-báo đã đăng, vậy xin cải-chính lại một chỗ cho đúng như sau này :

Hôm thứ hai, vào hồi 10 giờ 20, tôi đi xe đạp qua xế cửa nhà máy đèn trông thấy hai người con gái đương đứng cởi thắt lưng buộc chằng lấy nhau, tôi lấy làm lạ, hãm xe lại xem, thì thấy hai người cầm tay nhau mà cùng nhảy xuống hồ. Vậy tôi bỏ xe đạp mà vội vàng chạy ra bờ vớt lên, vì hai người nặng, cho nên tôi phải gọi thêm người phu lục lộ ở gần đấy lại giúp mà kéo lên bờ. Một người đã uống phải nước nhiều đã ngất đi, còn một người thì cũng đã uống phải nước nên lử-đử. Ngay lúc bấy giờ tôi có cầm chân nhắc lên để cho nước ọc ra.

Vậy xin quí-báo cải-chính lại cho đúng sự thật, chứ không phải là tự người phu lục-lộ vớt lên, nghĩa là người ta có đỡ tôi mà kéo lên thôi.

M. Louis Chúc
12 Rue Borgnis Desbordes

Ngày chủ-nhật 17 Juin

CUỘC ĐẠI HỘI ĐẤU VÕ

Tại rạp Palace

Quân trộm táo gan — Hồi 4 giờ sáng hôm nay, ở trong ngõ hàng Khoai, người ta trông thấy một thằng kẻ trộm đang bò ở trên mái nhà, vì người chủ nhà ấy đang thức nằm ở trên gác sân trông thấy nó thời kêu lên cho mọi người trong ngõ biết mà đổ ra để bắt, thế mà nó vẫn cứ bò ở trên các nóc nhà mà leo truyền mãi đi, thành thử không ai bắt được. Ấy thế là nó tẩu thoát được. Quân trộm táo gan thật.

T. P. lại cảo

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Hội Trí-tri — Hội « Trí-tri » Hải-phòng sắp mở một lớp học để dạy những học-trò đi thi lấy bằng *Sơ-học tốt-nghiệp* (certificat d'études primaires) đã kén được thầy giáo giỏi để dạy lớp ấy, định 15 Juin 1923 này, thì khai giảng tại nhà hội-quán, ở phố Đường-Cát (Avenue O D'endhal)

Ai muốn cho con vào học thì bố mẹ phải làm đơn xin, đưa lại nhà ông Phạm-cao-Keongue, n° 90, Rue de Paris, hoặc lại nhà ông Trần-trọng-Kim, n° 18 B. Avenue O D'endhal mà hỏi.

Hội Trí-tri kính bạch

Thảm vì tình. — Còn nhớ đầu năm ngoái có hai ông thượng-lưu ti-hon chực giăng gió với một me kia ở ngoại-châu, chẳng may bị me ấy cho một miếng chết điếng người, là me vờ bắt nhân-tình phiện với một ông rồi dặn lại nhà chính ngay vào cái giờ có phu-quân me cũng ở nhà. Hôm đó hai ông thượng-lưu ti-hon thắng bộ cánh rất chững, lại chỗ hẹn, thì ôi! thương hại, một ông nhanh cẳng chạy đến nỗi rơi chiếc mũ rơm ở lại mà cắm hè dám quay cổ lại, còn một ông bị phu-quân của cái me thám-hiểm kia nắm được tóc rồi in mãi bàn tay vào má.

Câu chuyện ấy đã lừng lẫy lên một dạo, tưởng ai ở đất Hải-cảng này cũng đã rõ, thì không còn ai lại có hớ mà mê mẩn tâm thần về cái má phúng-phính của me đó nữa. Thế mà chẳng ngờ tối chủ-nhật trước lại một quan bàn cũng bị mắc mưu của mụ đàn-bà đó. Quan bàn này bị đau hơn ông thượng-lưu ti-hon kia nhiều và bị nhất là rơi mất cả thẻ-bài. Nghe đâu lại gãy cái răng cửa nữa thì phải.

Thi bằng Sơ-học Pháp-Việt. — Đã bắt đầu thi bằng Sơ học Pháp Việt tự bảy giờ sáng hôm thứ ba, cho mãi đến năm giờ chiều mới xong các bài viết ở đây trường mới đường Bonnal. Cả thảy có 257 thi-sinh vừa con trai con gái và do M. Ettori làm chánh chủ-khảo. Chừng sáng thứ năm thì có bảng những người được vào kỳ vấn-đáp.

Mất đồng-hồ vàng. — M. Kao lấy thuế chợ có đơn trình sở Mật-thám mất một cái đồng-hồ vàng để ở bàn giấy mà không biết đứa nào lấy.

HÀ-GIANG

Ai tín. — Có tin rằng nội-tướng ông Ng-văn Quế, thư-ký tòa án đạo binh thứ ba ở tỉnh Hà-giang mới tạ thế ở Hanoi.

Vậy có lời chia buồn cùng ông Quế và quí-quyến.

Thuyên chuyển. — Ông Đỗ-đình-Lương là chủ sự sở Điện-báo tỉnh Hagiang, mới được thăng Hàn-lâm trước-tác lên đây mới non một năm, mà nay đã được đổi về Hanoi.

Ông làm việc chăm chỉ mà lại thạo công việc lắm. Tính nết rất ôn hòa cho nên các quí quan và các nhà buôn bán giao thiệp với ông ai cũng mến, mà được tin này thì ai cũng mừng cho ông và tiếc ông không ở lại.

Hôm 11 ông xuống thuyền xuôi, các quí quan, các thân hào cố hữu ra bến tiễn ông đông lắm.

VIỆC KINH-ĐÔ

Cuộc mừng thất thập thọ của cụ lớn Văn-minh Tôn-thất đại-nhân. — Cụ-lớn Thái-tử Thiếu-phó, Văn-minh-điện Đại học-sĩ, thưởng-thụ Danh nghĩa viện nhị hạng Bắc-đẩu bội-tinh, Tôn-thất đại-nhân, về trí sĩ mới rồi, năm nay vừa đúng bảy mươi tuổi thật là hoàn phúc.

Ngày 17 tháng tư năm nay là ngày sinh nhật cụ-lớn, mà năm nay cụ-lớn đã thọ đúng bảy mươi, vậy nên ngày 16 tháng tư cho đến ngày 19, các hàng con, cháu, chắt chung bè con trong họ đã tỏ lòng vui mừng xin bày cuộc hạ thọ để chúc mừng, rất là linh đình, xin lược kể như sau này :

Sáng ngày 16 tại nơi từ-đường và các lối ra vào trong từ-đệ đã trương-đăng kết-thể rất tráng-lệ huy-hoàng ; tám giờ sáng làm lễ nơi từ-đường.

Một giờ chiều ngày ấy, các hàng tôn tước ấm-quan, đồng-tôn-sĩ phổ cùng các ông tôn-thất bà con trong họ đều mặc thanh-phục đến từ-đệ cụ-lớn để mừng thọ. Trong khi hiến thọ có hát một bài chúc thọ rằng :

Nước nhà gặp hội thăng-bình. — Thỏa lòng trung hiếu, rỡ minh cân đai. Hưu-đình vui thú thảnh thơi. — Người trong Ngân-phả, thân ngoài trần duyên. Bảy mươi phúc lộc vẹn tuyền. — Dâng hoa vạn thọ, mở diên « Bàn-đào ». — Chúc mừng tuổi hạc thêm cao. — Như tùng trăm thước như đào nghìn xuân. — Hoài hoài núi Thái sông Hoàng. — Phước nhà ân nước cửa trăng về sau. — Thọ bôi một chén xin hầu.

Qua ngày 17, khi 7 giờ sáng, chính ngày sinh nhật cụ lớn, các hàng con, rể cháu, chắt làm một lễ hạ thọ rất trọng thể, lễ ấy tức là nhà thường-dân gọi là lễ tế-sống. Trong lúc ấy lại thêm một lớp chúc thọ của đức-bà Mỹ-lương công-chúa tự đặt ra một khúc hát chúc mừng bằng chữ Hán.

Khi làm lễ chúc thọ rồi, có quan Đồng-lý phủ Khâm-sứ, quan Hội-lý bộ Binh, hai ngài đến thay mặt quan Khâm-sứ đi vắng và thay mặt các quan Hội-lý lục-bộ để chúc thọ.

Chiều ấy khi 3 giờ rưỡi Hoàng-thượng đặc mạng sai quan Tham-tri bộ Lễ Bửu đại-nhân, và quan quản-lãnh Thị-vệ sung Ngự-tiền Võ-bộ-giá mặc triều phục cùng một đội lính và long-đình, lộ bộ, nhã nhạc, cung đệ các bửu vật phẩm nghi của Hoàng-thượng và Lưỡng Tôn-cung ban cho cụ lớn để tỏ ý Hoàng-Thượng rất ái sủng và huệ-lão đôn-thân.

Hoàng-thượng có ngự-chế tứ thọ thi nhứt chương. Thơ rằng :

Dưỡng đắc thiên chân luyện tính tình.
Cổ hy niên đỉ mại nhân sinh.
Ngân hoàng diễn phái phiên anh khí,
Nhật cửu quang phân tặng cực-tinh.
Đồng tác lao hình kinh tuế nguyệt,
Thể ưu hậu đạo ngưỡng Triều-đình.
Tứ khanh thường điển kỳ tăng thọ,
Dữ quốc đồng hưu hưởng thái bình.

[illegible]

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

COURSE INTERNATIONALE

Lưỡng Tôn-cung có ban cho cụ-lớn bốn cây sô (thượng hạng) sắc điều, lục xanh và yên-chi cũng do hai vị

gác máng cho nước chảy qua lên trên cao, người ta phải chui dưới máng mà đi, như là bờ đê Thạch điều ở dưới

Cuộc hát làm phúc tại nhà hát Tây Hanoi

COURSE INTERNATIONALE
DE 100 KILOMÈTRES
Courue le 10 Mai 1923
Vainqueur : LE STUMPH
sur bicyclette J. B. LOUVET

Les cycles J. B. LOUVET
sont incontestablement le plus consommés
et luttent seuls
per leurs propres moyens

EN VENTE CHEZ
ANSETT & Cie
Agence Paul Doumer
HAIPHONG
NGUYỄN-HỮU THĂNG & BÙI ĐÌNH ĐẠT
rue de la Soie de Laurès
HANOI

Rượu bổ-đào:
TONIQUE TONKINOIS
Có tờ chứng-chỉ ban khen
của HOÀNG-THƯỢNG

Thuốc bánh tự nhiên in ra thấy, chứ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lá làm (mà cười) cho trẻ con và người có tri khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem kỹ ra soi ánh cho kĩ kẻo nhầm to!!!

Ngày mùng 7 tháng năm, nhân kiện Khải-định thả ba, trẻ con phong lợi khắp phố rằng.

Chiều nay đốt đèn pháo sáu MONTÉS qui ông, có nhỉ nên một thứ rượu bổ đã tăng ngự đụng qua rất hay, đúng nên giá thường, trước lạc phải thị gửi cho qui ước phong chỉ-ông để lễ thanh-giá.

Thân thỏ.

Rượu này đã kế-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai dễ dùng mà chế được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. **Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.**

Bào-chế MONTÉS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ 10 báo này.

Savon Cadum
Để rửa mặt và tắm.

Savon thường làm hoặc nhiều muối, hoặc dầu-mỡ không được trong sạch cũng không nên dùng. Savon Cadum thì không có gì phải lo cho lỗ chân lông được khoẻ khoắn. Trong mình ta đều có lỗ theo chân lông, nếu những lỗ ấy bị buội-bẩn bịch lại, thì nó mọc ra ụ, nhân cùng mình.

Bọt và nước Savon Cadum thấm vào chân lông, rửa đủ nhơ-nhớp mà làm cho cái da của ta được khoẻ khoắn và mình luôn luôn.

Dùng Savon Cadum lấy làm lịch kiêm, gì người ta đông nó không bỏ nhác nào, mà lại thu bằng hai cục savon thường.

Giá mỗi cục Savon Cadum là hai quang.

Công-ty điện-khí Đông-pháp

Cây-cối ở gần các giây cái dẫn điện vào các nhà xin cành không được cẩn thận, gây nên lắm sự bất tiện mà trong những lúc có cơn dông làm cho cháy cần chỉ hay đứt giây điện như trong cơn dông ngày 16 mới rồi, mà trong lúc ấy đến khi sửa lại đường điện, ngó ai vô ý đụng phải giây điện có thể gây nên lắm sự rắc-rối.

Vậy ông Chánh Giám-đốc công-ty điện-khí xin có lời công-bố mọi lẽ để các nhà mua điện hiết.

Xin các ngài cho xen ngay cây-cối khiến cho từ giây điện cho đến cành cây phải cách ít ra là một thước.

Các ngài mua điện muốn nhờ Công-ty làm giùm việc ấy cũng được.

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui khách xem báo thấy có tăng cao-bạch của bản-hiệu, đến khi mở mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhỡ ra làm ra không đặt được, lại phải thư trách bản-hiệu. Vậy qui có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài từ nay đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ.

• Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi.

Nay kính,
Ed. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi

Hàng mới — Giá cực rẻ!

Bản-hiệu vừa nhận được nhiều thứ serin faille, cachemire, kim-ngân-đoan da Mông-cổ cùng nhiều thứ vóc nhiều thứ tốt mà bán giá cực rẻ để chiêu hàng. Vậy ngài nào muốn dùng thử gì xin mời lại mua ngay kẻo hết hàng đẹp.

Các thứ laine may complets và pardessus, imperméable soie để may áo đi mưa, có nhiều màu rất mới, xin các ngài chiếu-cố cho.

Kính cáo
NAM-THỊNH, Tailleur
SOIERIES NOUVEAUTÉS
6, Rue des Cantonnais, Hanoi

2016

Các ông chủ-nhà, các ông thầu khoán và các ông buôn-bán!

Các ông nên xem cả các hạng sơn, chỉ có thứ này là tốt hơn cả; vì thứ sơn STANDARD này là thật sơn tây của những tay *chuyên-môn người Đại-pháp chế ra.*

Nên hỏi giá ở « *Société Française des Couleurs et Peintures Métalliques STANDARD* », **Julien & Fortin**, số 8, đường Gia-Long, Hanoi.

2069

VỎ KÉM

Đồng-hồ đeo tay hạ giá

Mỗi cái **1$00**

Thưa các quý khách, những đồng-hồ đeo tay của bản-hiệu vì giá bạc cao 8 quan các chẳng tôi xin hạ giá mỗi cái 1$00, nếu chiếu giá không hợp thời xin biết mai xinh giọng vàng cả hộp xin xem như sau này:

Đồng hồ đeo tay chân tối thấy giờ		giá trước	Giá nay	Ăn lãi
—	id	cả kim ly	6 00	8 00
—	id	kim thép và kim vàng	4 50	2 50
—	id	vuông thực xinh	3 30	0 30

Bổ các quý khách chiếu cố cho ít cái mà không hợp giá, (chiếu giá trước) thời xin kính tặng cái khăn gương vàng đôi mỏi và 1 cái hộp khăn almanl tem vì cả tiền phát đi. Xin chiếu cố cho.

TONG-YUNE-TAI
69, Phố hàng Ngang, HANOI

2049

Lưỡng Tôn-cung có ban cho cụ-lớn bốn cây sô (thượng hạng) sắc điều, lục xanh và yên-chi cũng do hai vị nội-thần đã kể trên cung-đệ một lần với phẩm vật Ngự tứ. Khi các phẩm vật ấy đã đến cửa, thời quan án-sát Bình-định, quan tri-phủ Điện-bàn (Quảng-nam) quan thị-độc, cũ-nhân đến là con cụ lớn, mặc triều phục ra qui trước cửa và hai bên đường đã ong nghênh vào trong chính giữa nơi tư-đệ có thiết bàn hương án. Cụ lớn mặc thường-triều qui trước để ong tiếp các phẩm-vật của Hoàng-thượng ngự tứ và các phẩm-vật của Lưỡng Tôn-cung ngự tứ.

Qua sáng ngày 18 cho đến ngày 19 có khoán tiếp các bậc qui-khách gia-ân cũng chẳng kém hai ngày trước vì đến tối ngày 19 mới thật hết thảy khách, là khi lễ bộ thọ đã hoàn vậy.

Qua ngày 20, cụ-lớn lại mở tiệc rất trọng thể để khoản tiếp các qui-quan trong khi buổi tối, tiệc ấy cũng có đến những bài hát khúc ca để cung các qui quan một cuộc mừng rất vui vẻ.

Về vang thay! ân nhà lộc nước rõ rào thật là hoàn phúc hoàn danh đề hiếm có.

Kỳ thi Tốtnghiệp-chung tốt-nghiệp ở Trung-kỳ (Huế). — Kỳ thi này số học-sinh ứng thí được một trăm bốn người, mà vào thi vấn đáp được 41 người. Số đậu tất cả là 34 người, kể tên ra sau này:

MM. Ng-Lăng, Đào-duy-Anh, Nguyễn-Vỹ, Félix Lavergne, Tôn-thất-Dương-Thanh, Hà-huy-Tập, Lê-v-Chương, Đào-xuân-Dục, Cao-v-Chiểu, Đồng-sĩ-Dương, Phan-đình-Á, Ng-v-Bính, Võ-thế-Linh, Hồ-văn-Niem, Tạ-ngọc-Tài, Hà-thúc-Lăng, Ng-khoa-Phẩm, Hoàng-trọng-Khâm, Hoàng-Lâm, Đặng-v-Tế, Đoàn-Nồng, Phan-xuân-Cảo, Lê-khắc-Nguyên, Ngụy-duy-Ba, Goân-Thanh, Ng-huy-Tài, Trương-v-Thanh, Đoàn-Thanh, Bùi-Ái, Ngcaêu-Cảo, Trương-quang-Trọng, Trương-như-Ngãng, Lê-Chu, Dương-Khôi.

Các bài thi cũng y như bài ở Hanoi.

VIỆC TRUNG-KỲ

QUẢNG-NGÃI

Xe nước trong tỉnh Quảng-ngãi — Hồm này vừa đã thi nhiều mà rừng cây thì ít, song thì rồ 4 cái lớn: sông Trà-bồng, ông Trà khúc, sông Vệ và sông Trà-câu. Sông Trà-bồng gần cửa biển nhiều nước mặn, các miền ở hạ-lưu không lấy nước rỗ ruộng được, chỉ có các miền ở gần thượng-du mới dùng nhờ được, sông Trà câu gặp năm đại hạn thường bị khô, nhà nông không nhờ được bao nhiêu, duy có sông Trà-khúc và sông Vệ, nguồn dài sông sâu, xa biển lại có hơi nước mặn, nhà nông đều nhờ nước bơi sơn sông lấy mà tưới ruộng trua.

Thường năm qua tác tháng 5, 6, 7 nắng như nung như nấu, ruộng trua nứt nẻ, lúa mà khô cháy, các miền xa sông không có đường thủy lợi, nhà nông lấn sân ngoài đồng lo đào ao vét giếng, nơi sao thì đặt cần-vọt mà máo, nơi bằng thì đan gầu mà tát, làm lụng bết kể ngày đêm thật là cháy da bỏng trán, đổ mồ hôi sôi nước mắt, toàn lo rồn cái hoa lợi ở ngoài đồng, thế mà có nhiều nơi bị đất cát, đào không có nước như là bạt Bình-sơn, thì bao nhiêu huyết mạch của nhà nông may nhờ rải chịu trên phủ thác cho thời trời cả.

Bạt Chương nghĩa, Sơn-tịnh và Mộ đức nhờ có nước của hai con sông lớn nầy cứu được lúa mà rất nhiều, gặp năm hạn hán ít bị mất mùa như các nơi, bởi vì nhờ có xe nước đem nước sông lên tưới được nhiều ruộng trua, nên không đến nỗi thiệt hại.

Các nhà vật-lực trương cả làm xe, một là tưới ruộng của mình, hai là ruộng chung quanh mà chia tiền nầu chi trước khi lập bờ xe phải xin đơn quan và lấy kỳ các chủ có ruộng khác như họ có bằng lòng chịu lấy nước xe đề vô ruộng họ, rồi mới đám làm, chớ lập ra một bờ xe hao phí rất nhiều, mà chỉ đề cho ruộng mình thì không có ích lợi chi cả.

Thuộc về con sông Trà-khúc, bắt từ tỉnh thành mà kể lên thì có hơn 40 bờ xe, còn ở về sông Vệ thì ít thua độ chừng 30 bờ trở lại mà thôi.

Xe nước phải lựa chỗ cho mà tắm, đặng cho đem nước đến nơi thấp, nơi tiện thì đắp bờ cho ruộng, nơi không tiện thì phải làm dàn gác máng cho nước chảy; có một vài bờ xe, nước chảy ngang qua đường quan, mà bị khúc đường lỹ thấp quá không thể làm cống được, thì phải làm dàn gác máng cho nước chảy qua lên trên cao, người ta phải chui dưới máng mà đi, như là bờ xe Thanh điền ở dưới cửa đồng tỉnh và bờ xe Diên-niên về hạt Sơn-tịnh vậy.

Cách làm xe nơi nào cũng vậy, duy có cao thấp lớn nhỏ là tùy theo sức nước mạnh yếu thôi, nhưng mà bờ xe nào cũng phải đóng đập đăng ngang qua sông chẵn nước, ở giữa bờ đập có chừa một cái cửa, rục rộng là 8 Công xe, ban đêm phải thắp đèn cho cẩn thận, đặng cho ghe thuyền biết chừng mà lên xuống, khi sử ngày-niêm, còn bờ đập phải đóng một bên lên một bên xuống, để xuôi dòng nước chảy, nước chảy mạnh thì xe chạy mau nước chảy yếu thì xe chạy chậm, còn như nước yếu quá thì xe không thể chạy được. Sông Trà-khúc nước nhiều nên bờ xe nào cũng lớn, mỗi bờ 10 bánh dày 6, 7 tấc, đường trong tâm bánh xe chừng 2 x50 đến 3m50, chu-vi bánh xe bề ngoài độ 6m. bề trong đặt vỉ, ông làm bằng tre là ngà thật lớn dài 3, 4 lóng, chẻ bớt cho mỏng và cục mắt tre cho thông nhau, chỉ chừa mắt dưới lại mà đựng nước, khi đặt ống vỉ vô bánh xe thì phải để bên cao bên thấp, đặng cho ống mức nước đem lên khỏi đỗ khi ống lỹ lên cao thì nước mới đổ xuống máng, một bánh xe có hơn vài chục ống mỗi ống cỡ một miếng vỉ ở phía trong, ưa vào-g 6, 7 tấc, nước chảy đưa vỉ nầy đến vỉ khác thành ra bánh xe phải chạy luôn; còn ở Đông-yên nước ít, xe làm lớn thì chạy không nổi, mỗi bờ xe 3, 4 bánh là cùng, nên thấy lợi không cũng xe sông Trà-khúc. Một bờ xe lớn nước đổ hơn 250 mẫu ruộng xe nhỏ 40, 50 mẫu mà thôi.

Ở sông nào xe cũng chạy từ giữa tháng giêng cho đến tháng tám thì phải triệt hạ cả, chớ để lâu mùa nước sông thì bị lại trôi, hư hại rất nhiều, thế mà gặp năm nào trong lúc tháng bảy trời nắng mưa nguồn, nước sông nhảy lên, tục gọi là « lại ói » thì xe cũng phải bị trôi vậy.

Một bờ xe có lỉ cũng phải 10 người thợ làm mới đủ việc, bọ tận lợi thật giới, tác xe đương chạy thì bọ lo coi ăn bỏ sữa soạn, đến chừng triệt hạ xe xuống rồi thì bọ lo đi lên mà đốn dây, hoặc đi mua thêm tre, đặng qua đầu tháng chạp khởi sự làm, quanh năm làm lụng nước chân, tỉ ỏ bỏ rảnh, họ làm thì họ chia một nửa phần lợi với chủ ruộng cũ, nhưng mà trong khi làm lụng thì chủ phải cho người lên mượn lên mà ăn trước, tới chừng chia lợi chủ sẽ trừ lại, còn Loặc đói khi họ có gặp sự gì ông rồi thì chủ cũng phải giảm giúp.

Trương cử lập lên một bờ xe hao phí ũ g nhiều, tác dẫn lên đến hai, ba, còn sau mỗi năm 3, 4 ngàn cũng đủ, song hầu được lợi nhiều, lỗ ruộng chịu nước xe, mỗi năm làm được 2 mùa cả, mùa nào cũng được, khỏi tư bỏng chỉ còn đến mùa gặt thì chủ có ruộng phải lên chủ đến cau gặt lấn gặt về thì chia cho chủ xe hai phần 5, lợi nhiều hơn nhà nông, nên chi chủ xe mùa nào lên cũng được nhiều hơn cả trong xứ, vì thế trong các chủ xe ai rải có sa sút không thể trương cử nổi nên, muốn bớt lợi cho người khác, thì chẳng biết bao nhiêu người đành mang, giá thật đất, bởi vì ai cũng biết là món lợi to hơn nghề làm ruộng nhiều; về lại hiện chạy các nhà giàu có thế nào chẳng không thể lập thêm bờ xe mới được, vì là nơi có thể làm xe thì ruộng đã chịu nước xe trước rồi, còn nơi nào gò khô cháy thì không có thể làm xe được, mà lại là một món lợi to, nên ai cũng muốn, thành ra làm cho giá-trị của bờ xe nước, một ngày một tăng sáu lắm vậy.

Cẩm-xuyên, Ng-minh-Châu

VIỆC HÁT LÀM PHÚC

Cuộc hát làm phúc tại nhà hát Tây Hanoi

Hội Khuyến-học đã mượn được nhà hát Tây, vậy đến tối 23 và 24 Juin, hồi 8 giờ (tức là hôm 10 và 11 tháng năm ta nầy) thì mở một cuộc hát cải lương làm phúc và nhất là để tiền cúng vào viện Pasteur để giúp cho công-nghiệp các ông khoa-học được kế-cứu các khoa-học để cứu thế.

Việc này cũng là việc nghĩa cử, mà cuộc hát này là hát cải-lương, dụng hợp cả lối cũ và lối mới, để cho hai phái tân-cựu đều được thỏa lòng.

Tích hát là : *Si tình mộng tỉnh*, là chuyện hai người anh em bạn biết cái quả, tỉ đủ mọi cảnh ở đời.

Lối hát này cũng có nam khách ngâm ly, bóng lơn, đủ mọi trò, để cho người đi xem không đến nỗi buồn ngủ.

Nhưng mà những lối hát vô ích, như là nhảy múa hò hét, trống kèn lìm ỹ, v. v. thì giảm bỏ bớt nhiều, chỉ dùng những cảu hát có vẫn-chương tư-tưởng để cho người đi xem nghe rõ ràng và khỏi bực mình về những câu thô bỉ, mà sự-tích tuồng này thật là một sự tích mới, mà những người hát đều là các ông tai-tử hoặc có chức phận ra giúp. Những lúc nghỉ hát thì có phường nhạc tây thổi.

Vậy xin các ông các bà ở Hà-thành và ở các tỉnh, đến hôm ấy xin đến xem qua, trước là giải trí, sau cũng là việc làm phúc lớn-lao.

K. H. H. lai cảo.

Y-khoa bác-sĩ Sarraillé

5, Phố Thợ-nhuộm. — Giây nói số 306

Xét nghiệm máu mủ, đàm rãi, phân, nước tiểu, bằng kính hiển-vi.

Chữa bệnh ho lao, bệnh giang-mai, bệnh sốt.

Bệnh đau dạ dầy, đau ruột.

Bệnh đàn bà.

Nói được tiếng An-nam, không phải dùng thông-ngôn. Thứ ba, thứ năm, thứ bảy khám bệnh từ 4 giờ đến 6 giờ chiều.

Trừ ngày chủ nhật, còn ngày nào cũng từ 9 giờ 30 sáng đến 12 giờ trưa, số hạn ngày giờ cho bệnh nhân đến chữa.

2050

PHÒNG - THĂM - BỆNH

CỦA QUAN

T-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thương thọ để ngỏ cùng Bác-đàu hội-sinh Nguyên chuyên về ngoại khoa tại nhà viện Tamis, Fes, Rabat, Casablanca Port-Saïd ải-cập. Rồi.

Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt: có các thứ bệnh lậu bệnh giang mai

Giờ khám bệnh: Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ
— chiều từ — đến 5 —

KHÁM BỆNH : Giá 3 đồng một lần.
XIN GIẤY LÀM-CHỨNG : Giá 1 đồng.
Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, 53.
GIÂY NÓI SỐ 236

2052

祥和裕
YU-WO-TSEONG

Grand magasin de soieries Chinoises et Annamites
VENTE EN GROS
68, Rue des Cantonnais, 68
Hanoi (Tonkin)
TÉLÉPHONE N° 266

Bản-hiệu bán các thứ hàng Tàu và hàng Ta hàng bán buôn, không bán lẻ và không gửi hiệu nhận đi các nơi.

Hàng Tàu có những bán Trung-bắc lâu ra, còn hàng Annam-khách mua của chủ đã có bao nhiêu hiệu rồi, nên hãy để cho quan quí xét cho phân-minh; nếu chỉ khách mua của bản-hiệu, thời tự-nhiên tại giá, bán tại ngay. Vậy xin các quí-khách chiếu-cố cho bản-hiệu được nhờ.

MUỐN BUÔN : Các ông hãng thật đến chơi thăng sẽ có giá riêng lợi, hãng-hóa đủ giá giá rất rẻ.

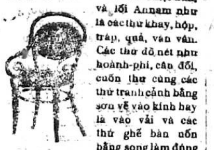
Kính cáo-bạch
2019 YU-WO-TSEONG

Muốn được
SÁU TRĂM BẠC (600$)
thì hỏi thể lệ CUỘC THI ĐỐ của
HIỆU THUỐC LÁ "STIC" mà thi.
Thường vẫn mua thuốc "STIC"
ở hàng nào thì lại hàng ấy mà hỏi

NAM-HƯNG-THÀNH

18, Rue des Caisses, 18
(Phố Bàng-Hòm)
HANOI

Kính trình các quý-khách biết cho rằng: Bản-hiệu xưa nay vẫn chuyên nghề làm sơn vẽ theo lối Nhật-bản, và lối Annam như là các thứ khay, hộp, tráp, quả, văn vân. Các thứ đồ nét như hoành-phi, câu đối, cuốn thư cùng các thứ tranh cảnh bằng sơn vẽ vào kính hay là vào vải và các thứ ghế bàn uốn bằng song làm đúng kiểu chắc chắn, cẩn-thận sơn bền mùi trông rất nhã.

Bản-hiệu bán buôn và bán lẻ; Lại có bán đủ các thứ hàng Saigon hạng tốt, hạ giá hơn các nơi.

Các quý-khách ở xa muốn mua, gửi giấy về bản-hiệu xin tính giá phải chăng và gửi hàng theo cách lĩnh hóa giao ngân. (Contre remboursement).

Xin các quý-khách chiếu cố.

2027

LÒ RƯỢU HOMMEL

Vô-danh công-ty, vốn có 1.000.000 quan tiền tây
Trông-coc số 110, Phố HÀNG TRỐNG HANOI

Rượu bia thượng hạng theo cách vệ-sinh

RƯỢU BIA HOMMEL

Có thường ngâm nước đá sẵn
Bóng chai lớn
Bóng chai nhỏ

ĐẠI-BIỂU:
Ở tỉnh Haiphong là ông
Denis Frères
Ở tỉnh Yunnan là ông
Hock-Guine-Seng

Hạng rất ngon và giá hạ hơn cả.

Ai muốn đặt hàng thì cứ gửi thơ đến Lò rượu Hommel, Vô-danh công-ty ở Hanoi, phố hàng Trống, số 110.

2005

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-đào: TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng quí-khách tín-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ rượu bổ-đào của Bản-hiệu, người bản-xứ đến biết tiếng là một vị thuốc rất rẻ tiền và rất quí để trị các chứng bệnh như: kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, còm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình, lại rất là bổ sức cho đàn bà đẻ, người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán **2$25** một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

Kính gọng kền tròn, bù-dục

Giá bán 1$50 cả cước

BÁN TẠI HIỆU:
LY-SENG-BAO
42, Phố Hàng Bồ, Hanoi.

2062

Hỏi bạn hút thuốc lá

Bất cứ người bản-quốc hay là người Trung-hoa

Nếu hút thuốc lá hiệu **CORONA** của Công-ty thuốc lá Đông-pháp làm ra chỉ để riêng cho hiệu **GUIONEAUD Frères** bán.

Thuốc lá ấy cuốn tinh bằng thuốc bên nước Algérie đem sang, giọng ngon mà lại thơm. Hút thuốc ấy không hại phổi.

Hút thuốc lá cuốn rồi và thuốc lá đới hiệu **CORONA** không bo gio.

Không cứ người khỏe, cả người yếu mệt hút thuốc lá hiệu **CORONA** cũng không thấy khó chịu trong tì-vị.

Các bạn hút thuốc lá nên có ý nhận ra rằng thuốc ấy cuốn vừa to mà giá lại rẻ.

BÁN TẠI:
GUIONEAUD Frères
HANOI — HAIPHONG

PHAN-ĐỨC-THÀNH

HANOI — 2, Rue des Cantonnais 2 — HANOI

GRANDS ARRIVAGES:
Soieries Chinoise, Française, Tonkinoise et diverses étoffes
GROS & DETAIL

MỚI ĐẾN: số các thứ hàng Tàu hàng Tây, hàng ngoại Bắc và các thứ rất vừa lại có may quần áo tàu và quần áo tây cả các lối

Bản-hiệu lại có bán vàng điệp Vĩnh-Thịnh Long chính hiệu nữa.

與同梁

Kính trình để các quí khách biết cho rằng bản-hiệu chúng tôi vốn chuyên cần về nghề kim-hoàn này, đã ngoài hai mươi năm nay, nghề làm mỗi ngày càng tinh xảo thêm ra, lại chịu cải-cách các kiểu vòng, chân, hoa-tai, khuy-áo, dây đeo ấy, quả-tim, văn vân, trông rất là thanh nhã, theo hợp thời-thế các quí khách tiện dùng, nhân dịp sắp ngày tết Cả đến nơi, bản-hiệu mới mượn được mấy tay thợ rất khéo ở Hongkong sang và mới có nạm các thứ mặt kim-cương, chân chân, ngọc-thạch, ngọc trai, kim sa, hổ-phách san-hô, mã-não và mặt ngũ cầu vân vân, đủ cả các thứ, và mới có sang nhiều kiểu vòng, kiểu nhẫn mới nữa ra, trông rất là ngoạn mục

Xin mời các quí khách quá bộ lại xem, dù mua hay không, bản-hiệu lúc nào cũng có người để thêm tiếp các quí-khách, rất là trọng-thể.

LƯƠNG-TRONG-HING
Bijoutier
63, Rue de la Soie, 63,
(Tonkin) HANOI

2024

TRANH VẼ

Bán buôn — Bán lẻ

Bản-hiệu mới về bà mới in được nhiều thứ tranh thủy-mạc và tranh thuốc theo lối mới, rất đẹp mà rất nhã. Lại có nhận vẽ các kiểu như là: kiểu thêu, kiểu dệt, kiểu đen, kiểu giấy cuốn vân vân.

Lại có nhận bán truyện
SONG PHƯỢNG KỲ DUYÊN
của ông Nguyễn-đỗ-Mục nữa.

HOÀN-VĂN
Vẽ tranh, vẽ kiểu và vẽ truyện thần
73, Phố hàng Bông, Hanoi

Đố ai biết thuốc bệnh tình (lậu và giang-mai) ở đâu hay?

Ngài nào bị đi đâu lâu hay mới, nên dùng thử thuốc của hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, số nhà 46, phố Principale ở Đáp-cầu, vì thuốc của bản-hiệu hiện hãn khắp các nơi đều biết tiếng, đã mau khỏi bệnh lại chẳng tốn tiền và không hại sinh-dục.

Giá mỗi lọ độ non một đồng cả cước.

2082

HỎI CÁC NGƯỜI MẮC BỆNH TRĨ,

dẫu các ông đã dùng đủ các thứ thuốc rồi mà chưa khỏi tận gốc mong thứ thuốc bôi POMMADE ROYER, đúng đó ngay lấy tức mà chuộng khỏi liền.

Ở Paris bổ tại hiệu bào chế DUPUY, 226, R. St Martin. Ở Hanoi bổ tại hiệu Ed. CHASSAGNE

Nhà Bán-đồ « TẦM-TẦM » Hà-nội, ở phố hàng Trống.

Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

Các bệnh nóng, thổ, chuột rút, đau dạ dầy, vân vân... dùng thuốc

POUDRE SAINT ANDRÉ

Chữa rất nhanh chóng, rất chắc chắn.
Thuốc ấy nhiều ông thầy thuốc dùng.

Giá bán: 0$85

Ở Bắc-kỳ có gởi bán tại

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, trước cửa hiệu tàu đa và hồ hoàn kiếm trông sang

NƯỚC HOA THƠM Cô Ba

PACHOD Frères & Cie LYON

華 PAO-VA 寶

28, Phố Hàng Bồ, Hanoi

Chúng tôi kính-trình các quý khách biết rằng nay những tôi mới có sang: 1° Một bọn đồ nạm rất tốt như là quí các chạm rồng, vàng, điểu bát thuốc lá, đèn, văn văn.

2° Một bọn nhẫn kiểu đủ các thứ mặt, mặt đeo mặt trăng, mặt vàng, mặt mũi cá cây, văn văn. Lại có cả nhẫn kính gọng bằng vàng tây, gọng học vàng, gọng đồi mồi, văn văn; quí khách đến hỏi mà đeo những nhẫn kính này thì hợp phép vệ sinh lắm lắm.

3° Một bọn đồng-hồ quí-quít đeo tay, đồng-hồ bọc vàng, đồng-hồ báo thức, đồng-hồ chăm-chỉ, văn văn.

4° Một bọn chiếc sẽ đèn sắt, lọ sắt, bát sắt, hễ sắt đã khảy-tiện hay là bầy cảnh chưng được vẻ tử bình văn văn.

5° Một bọn đồ mỹ-thuật ở Bắc-kinh sang.

Các thứ hàng mới sang kể năm số trên này chúng tôi xin bán hạ giá, mong cậy các quý-khách chiếu-cố cho thì chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm lắm.

Còn các đồ nữ trang, châu báu, ngọc ngà, vàng thì không kể, chắc các quí-khách cũng đã tường cả rồi.

Chủ-cáo
HIỆU PAO-VA
Phố Hàng Bồ, số nhà 28. Hanoi.

2023

TỤC TÁI-SINH-DUYÊN

(Hội này cũng tiếp theo sự-tích Mạnh-lệ-quân, của Hương-diệp phu-nhân là một nhà nữ-sĩ thuở xưa soạn ra. Soạn theo lối diễn-tứ, nay xin dịch thành văn xuôi để hiến các độc-giả.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Thượng-hoàng cả cười mà phán rằng:

— Thái-hậu dạy quá lời! con tạ vốn tính nhân-hiền, chỉ vì là bậc trung-thì, huyết-khí chưa định. Về bấy giờ thái-hậu còn đang bị bệnh, cho nên những lời sàm bằng có thể gây ra nhiều mối nghi-kị, khiến con ta sợ-hãi mà đến nỗi không dám vào triều kiến nam-cung. Nếu ta không xét cho-tinh, cứ vội kết ngay cái tội bất-hiếu thì cũng oan-khổ cho con tế vậy. Thì-dụ như khi ta mới lên ngôi vua, chỉ vì quá nghe lời *Lưu-tiệp*, đã bắn lòng quyền chuyên chính, đến nỗi trong 3 năm tung-hoành ở gió, xuýt-nữa thì nguy đến nước nhà. May sao trên nhờ có thánh-mẫu linh ta, đem ngày dạy-bảo ấy-cần, mới giữ được khỏi sinh biến loạn. San ta mới-mệt, có lòng yêu-tín, mới nhường ngôi lại cho con ta. Chẳng may bây giờ thái-hậu bị bệnh, các bậc danh-thần lương-tướng trong triều đều vì việc nợ việc kia mà đi vắng cả, chỉ còn một mình *Nguyễn-long-quang* trông-coi thì một cây khôn chống nổi nhà, chẳng qua cũng nhờ có thái-hậu mà giang sơn này mới được vô-sự. Nếu ngày nay lập *Hán vương* làm thiên-tử thì hà chẳng khiến cho *Hán-vương* mang tiếng như những lời nói phao thổ trước hay sao!

Thượng-hoàng lại nói:

— Thái-hậu ơi! từ nay không nên chấp điều việc trước nữa. Thái-hậu chỉ nên chăng ta sum-họp ở trong nam nội, cảnh già vui-thú, để ngồi mà xem con cái đề-huề.

Thượng-hoàng nói xong, bỗng lại ứa nước mắt khóc. Hai bà thái-phi tâu với thái-hậu rằng:

— Muôn tâu thái-hậu! mấy lời của thượng-hoàng chỉ-phán vừa rồi, thật là đại-lý và thấu-tình lắm, xin thái-hậu chớ nên ngần-ngại.

Lại nói chuyện vua *Anh-tôn* ở nơi biệt điện, từ khi *Phi-giao* tự-thế rồi, mấy anh em cùng nhau ngày đêm sum-họp, chuyện-trò nhỏ to. Bỗng-nhiên đem đến những việc bức dốc của *Phi-giao* thuở trước thật lại cho vua *Anh-tôn* nghe.

Vua *Anh-tôn* bấy giờ động lòng thương-xót *Bảng-hậu*, tự nghĩ mình ngu-ngốc, lấy làm hối-hận vô-cùng. Trên thì phụ-mẫu già mẹ, dưới sinh được một đứa con nhỏ, năm nay đã ên 8 tuổi mà chưa biết mặt mũi thế nào.

Vua *Anh-tôn* nghĩ vậy, lại ứa nước mắt khóc. Bỗng thấy 3 vị vương-tử đưa hoàng-tôn đến, mừng-rỡ xiết bao, đang khóc lại có nét mặt tươi-cười, vội vàng ôm lấy hoàng-tôn mà kêu to lên một tiếng.

Vua *Anh-tôn* nói:

— Con ơi! con chớ trách ta là người tệ-bạc. Ta cũng nhớ có con để hầu-hạ thượng-hoàng và thái-hậu thay ta.

Hoàng-tôn cũng khóc mà tâu rằng:

— Muôn tâu hoàng-phụ! đó chẳng qua là cái số-mệnh của con phải như thế. Ngày nay ách-vận đã qua khỏi, hoàng-phụ chớ nên nhắc đến việc trước, kẻo thượng-hoàng và thái-hậu không được yên lòng. Nay con phụng mệnh thượng-hoàng đến triều hoàng-phụ về cung, xin hoàng-phụ hãy bỏ qua những sự phiền não.

Hoàng tôn tâu xong, mọi người trong cung, ai nghe cũng phải khen-ngợi mà rằng:

— Hoàng-tôn còn ít tuổi mà nói-năng đã khác thường thật giống thượng-hoàng như đúc!

Vua *Anh-tôn* ở trong lãnh-cung ra, vẫn mặc áo tù-y, không dùng loan xa, chỉ thẳng thình đi bộ. Ba vị vương-tử và hoàng-tôn theo sau. Khi tới nam cung, còn đứng ở ngoài cửa để hậu-chỉ.

Thượng-hoàng nghe báo, liền truyền *Hưng-bình* công-chúa cùng hai bà thái-phi đem mũ áo thiên-tử ra mặc cho vua *Anh-tôn*. Vua *Anh-tôn* trong lòng xót thương, vâng mệnh vào triều kiến thượng-hoàng và thái-hậu.

Khi vào tới nơi, vua *Anh-tôn* phủ phục mà tâu rằng:

— Muôn tâu thượng hoàng và thái-hậu! thần-nhi có làm chậu cái tội bất hiếu, xin kính chúc thượng-hoàng và thái-hậu vạn tuế!

Nói xong, cứ gục đầu xuống đất mà khóc, bật chân lẫ chã chùa chan. Thượng-hoàng lại người đỡ vua *Anh-tôn* dậy, rồi phán bảo rằng:

— Thôi, con đừng khóc lóc, bao giờ cha mẹ cũng có lòng thương con. Cha mẹ có phải là giống bỏ-lông đâu mà bắt con phải chịu tội vậy. Ngày nay con đã biết lỗi thì ta lại cho con được phục-vị. Con nên giữ-gìn tinh-hạnh, khiến sau nữ cũng bắt lại được chép chuyện một vị hiền-quân.

Thượng-hoàng nói xong, lại ngảnh lại cười mà bảo thái-hậu rằng:

— Thái-hậu ơi! Con hiền đã thảo nay vẫn như xưa. Bao nhiêu những việc đã qua, thái-hậu chớ nên lấy làm phiền não!

Nói xong, tức khắc truyền chỉ gọi *Hàng-hậu* đến để cùng vua *Anh-tôn* làm lễ tương-kiến. Lại truyền nội-giám bày tiệc ở nam-nội, để vợ chồng con cháu cùng dự cuộc vui.

Thái-hậu truyền cho *Hàng-hậu* cứ đúng đỗ thường-phục mà ra triều kiến thiên-tử. *Hưng-hậu* bước ra, trông thấy vua *Anh-tôn*, vội vàng sụp lạy, vua *Anh-tôn* cũng lạy để đáp lễ lại. Hoàng-tôn chạy đến đỡ vua *Anh-tôn* dậy.

Thượng-hoàng vui lòng mà phán rằng:

— Hoàng-tôn thật là thiên-tính chí hiếu. Con dù ta cũng chớ đem lòng oán giận, từ nay lại nên hòa thuận như xưa.

Bảng-hậu tâu rằng:

— Muôn tâu thượng hoàng! thần tức khi nào dám oán giận, chỉ xin thượng-hoàng ân-xá cho cả các cung-phi, từ nay thần-tức được trọn đời hầu-hạ ở dưới gối thượng-hoàng và thái-hậu, thế là mãn-nguyện!

Thái-hậu phán rằng:

— Việc ấy rất dễ! nhưng con cũng phải giữ ngôi hoàng-hậu thì hoàng-tôn mới được yên lòng.

Thượng-hoàng cười mà phán rằng:

— Ngày nay ta chỉ muốn được vui cảnh đoàn-viên, vậy để ân-xá cho thiên tử phục vị, thế thì con dâu ta thiết tưởng cũng nên ngoài lòng.

Thái-hậu càng hai thái-phi, hai công-chúa và 3 vị vương-tử nghe nói, đều lấy làm vui mừng. Bấy giờ nội-giám *Lăng-mận* cầm một bản tấu qui dâng thượng-hoàng, nói là bản tấu của các quan văn võ triều-thần, hiện đang đứng cả ở ngoài cung môn để hậu-chỉ.

Thượng-hoàng mở xem, vui-mừng kể sao cho xiết, liền cầm bản tấu trao cho thái-hậu, tới cười mà bảo rằng:

— Thái-hậu ơi! thái-hậu xem thế này thì còn nên nói chi nữa. Các quan văn võ triều-thần đều tạ xin cho thiên-tử được phục vị.

Thái-hậu xem bản tấu, nét lòng không nói cản gì. Thượng-hoàng cầm bút phê rằng:

— Các người tâu xin, đều bởi cái lòng trung-thành, đã cảng mười ba triều sĩ nghị.

(Còn nữa).

Imprimerie du Trung Bắc Tân Văn — Le Gérant: NGUYỄN VĂN-LUẬN

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)